

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Golfbaan Emmeloord

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

6 maart 2009 / rapportnummer 1940-93

1. OORDEEL OVER HET MER

De gemeente Noordoostpolder wil ten noorden van Emmeloord een 9-holes golfbaan ontwikkelen. Er is een MER opgesteld ten behoeve van een artikel 19 procedure conform de Wro¹. Er is besloten geen nieuwe m.e.r. procedure te starten, maar aan te sluiten op de ingezette procedure voor de Corridor Emmeloord-Kuinderbos². De hiervoor vastgestelde richtlijnen worden voor zover relevant voor de golfbaan gebruikt. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder treedt op als initiatiefnemer en als bevoegd gezag in deze procedure.

De uitgangspunten voor het aspect landschap in de vastgestelde richtlijnen zijn vastgesteld voor de hele corridor en als zodanig minder toepasselijk voor de golfbaan als zelfstandig element. Door aanhouden van deze richtlijnen is 'landschappelijke openheid' het uitgangspunt geweest bij het ontwerp van de golfbaan en is de nadruk minder komen te liggen op 'inpassing³' van de golfbaan in het geschonden rationele landschap.

Het is de Commissie gebleken dat de belangrijkste werkzaamheden⁴ voor de realisatie van de golfbaan al zijn uitgevoerd voorafgaand aan de afronding van de m.e.r. procedure. Een m.e.r. procedure op eerder tijdstip had beter kunnen bijdragen aan het volwaardig meewegen van milieugegevens in de besluitvorming en had bovendien een rol kunnen spelen bij de optimalisatie van het inrichtingsontwerp van de golfbaan.

De Commissie is desondanks van oordeel dat **de essentiële informatie voor besluitvorming over de golfbaan in het MER aanwezig is.**

In hoofdstuk 2 gaat de Commissie in op een aantal aanbevelingen voor het vervolg van het uitvoeringstraject van de golfbaan. In hoofdstuk 3 vraagt de Commissie aandacht voor een aantal aandachtspunten voor het overig deel van de corridor.

---

¹ De Wet op de ruimtelijk ordening (Wro). Procedures die zijn opgestart voor 1 juli 2008 worden nog volgens de oude Wro behandeld.

² De MER procedure is gestart om een natuurlijke en recreatieve corridor te ontwikkelen tussen Emmeloord en het Kuinderbos. De planvorming rond deze Corridor heeft vertraging opgelopen, en de wens bestaat bij de initiatiefnemer de golfbaan op korte termijn te realiseren. Daarom is besloten voor de golfbaan een apart MER te maken.

³ Zie ook inspraakreactie 6 van welstandscommissie *Het Oversticht* waarin zij stellen dat een strakke belijning van water en beplanting aan de randen van de golfbaan het karakter van het polderlandschap versterkt.

⁴ Het grondverzet heeft plaatsgevonden in het najaar 2008 (eigen waarneming Commissie). Het wandelpad, de boomaanplant, de inzaaiing zijn ook gerealiseerd (eigen waarneming van de Commissie d.d. 16 februari 2009).

2. AANBEVELINGEN

Natuur

De provincie Flevoland heeft recent een managementplan rugstreeppad⁵ opgesteld, in overleg met de gemeente Noordoostpolder. Aan dit stuk wordt niet gerefereerd in het MER. De Commissie constateert dat in het MER de in het managementplan genoemde aanbevelingen ten aanzien van inrichting en uitvoering van werkzaamheden slechts gedeeltelijk terugkomen. Door de aanleg van de ecozone met drie ondiepe poelen zal de situatie voor deze soort verbeteren; onduidelijk blijft echter, wat met de hoge walbeschoeiing (p.42) wordt gedaan.

- De Commissie adviseert na te gaan of kansen die benoemd zijn in het managementplan rugstreeppad benut kunnen worden in de verdere uitwerking van het ontwerp van de golfbaan.

Bodem en water

In het MER is niet aangegeven wat de kwetsbaarheid van de afdekking van de Terp is voor het veranderd gebruik van het terrein.

- De Commissie adviseert om in het kader van de milieuvergunning⁶ na te gaan of ook met het nieuwe gebruik van de Terp aan de geldende afwerkingseisen voor stortplaatsen kan worden voldaan.

Veiligheid

In het MER ontbreekt een kaart met de risicocontouren van de naastgelegen opslagtank voor brandbare stoffen en het nabijgelegen LPG-station.

- De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming op kaart de risicocontouren in beeld te brengen van de opslagtank voor brandbare stoffen en het LPG-station en na te gaan of dit consequenties heeft voor de situering van de driving range.

De veiligheid van het in het plangebied geprojecteerd wandelpad is niet beschreven in het MER. Voor de op grotere afstand naastgelegen weg en fietspad staan wel aanvullende veiligheidsmaatregelen (netten, slagrichting in ontwerp) beschreven.

- De Commissie adviseert voor de besluitvorming aannemelijk te maken dat het wandelpad voldoende veilig is en zo niet, na te gaan welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

---

⁵ Het doel van dit plan luidt: "Dit managementplan dient te worden gezien als een handelingsprotocol dat invulling geeft aan de algemene zorgplicht. Bovendien bevat het plan aanvullende activiteiten en een uitvoeringsprogramma waarin betrokken partijen voor de Rugstreeppad in de Noordoostpolder afspraken maken over bestaande en nieuwe werkwijzen die een duurzaam voortbestaan van de populatie (de zogenaamde gunstige staat van instandhouding) van deze soort garanderen. Daarmee worden uitgebreide ecologische onderzoeken, ontheffingsaanvragen en het stil laten leggen van projecten voorkomen. Dit leidt tot meer efficiëntie bij ruimtelijke ontwikkelingen, en komt daarmee zowel de regionale economie als de populatie Rugstreeppadden ten goede."

⁶ Zie ook inspraakreactie 3 waarin de provincie Flevoland aandacht vraagt voor de veiligheid van de afdichting van de terp.

⁷ Bijvoorbeeld de gemeentelijke projecten Emmelhage, Omlegging N50 Ramspol-Ens, de provinciale projecten reconstructie Kuinderweg (N351), Omlegging N331 (Bedrijventerrein De Munt II, Emmeloord).

3. SAMENHANG MET OVERIG DEEL CORRIDOR

De wijze waarop de vastgestelde richtlijnen voor de golfbaan zijn uitgewerkt in het MER geeft de Commissie aanleiding een aantal aandachtspunten naar voren te brengen voor de uitwerking van dezelfde richtlijnen voor de gehele corridor.

Om de ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en milieu waar te maken, is het nodig de samenhang van het project te bewaken. De Commissie adviseert één MER te maken voor het vervolg van de corridor vóórdát hier de besluitvorming over plaatsvindt en daarbij ook andere initiatieven in de omgeving mee te nemen.

De Commissie constateert dat het huidige MER op een aantal punten niet volledig is en op aspecten detailniveau en precisie mist. Voor de besluitvorming over de golfbaan zijn deze niet van doorslaggevend belang. Voor de afwegingen voor de gehele corridor zijn deze punten echter wel essentieel. Enkele voorbeelden:

- Er ontbreekt in dit MER een kaart waarop de bestaande situatie en ruimtevormende elementen in samenhang in beeld worden gebracht. Goed kaart- en beeldmateriaal maakt de beoordeling van de landschappelijke gevolgen van het voornemen mogelijk.
  - In dit MER is de autonome ontwikkeling van de Terp niet uitgewerkt. Een goed omschreven autonome ontwikkeling is van belang voor een goede bestuurlijke afweging en het in beeld brengen van de benodigde mitigerende maatregelen voor bepaalde aspecten zoals natuur.
  - De conclusie dat voor de archeologie geen negatieve effecten te verwachten zijn, is gebaseerd op een archeologische verwachtingskaart voor de regio. Het grondverzet op en naast de Terp ten behoeve van de aanleg van de golfbaan is reeds uitgevoerd, zodat verder archeologisch onderzoek nutteloos is geworden. Voor de gehele corridor wordt aanbevolen duidelijk te maken dat er een negatief selectiebesluit van de provincie is of de aanbeveling zoals geformuleerd in de richtlijnen te volgen.
  - Een beschrijving van het gemeentelijk verkeersbeleid ontbreekt in het MER. De verkeerscijfers zijn met een uitzonderlijk grote bandbreedte weergegeven, terwijl nauwkeurige gegevens bij Rijkswaterstaat en de provincie zijn op te vragen. Deze cijfers worden wel gebruikt in diverse andere (MER-)projecten⁷ in de omgeving. Bij een groter project als de Corridor is het essentieel onderbouwde verkeersgegevens op te nemen en de nieuwe verkeerssituatie door te rekenen om mogelijke effecten mee te kunnen nemen bij de besluitvorming.
  - De gegevens die voor lucht en geluid in dit MER gebruikt zijn (input en output) zijn niet controleerbaar. Het is voor de besluitvorming rond de corridor van belang achtergrondgegevens op te nemen zodat het MER zelfstandig leesbaar is en de conclusies navolgbaar zijn.
- Concluderend adviseert de Commissie, mede gelet op bovenstaande punten, voor het resterende deel van deze m.e.r.-procedure, de Corridor Emmeloord-Kuinderbos, het MER integraal en zorgvuldig uit te werken.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder

Bevoegd gezag: Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder

Besluit: artikel 19 procedure

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.2

Activiteit: de aanleg van een golfbaan groter dan 20 ha in gevoelig gebied.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in “De Noordoostpolder”: 14 juni 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 12 juni 2007

ter inzage legging startnotitie: 14 juni 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 18 oktober 2007

richtlijnen vastgesteld: 16 september 2008

kennisgeving MER in ‘Flevopost’ :17 december 2008

aanvraag toetsingsadvies: 22 december 2008

ter inzage legging MER: 18 december 2008 t/m 29 januari 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 6 maart 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde ‘essentiële tekortkoming’. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs.ing. H.J. Kingma

drs. B. Korf

dr. H. van Londen

drs. W. Smal (werkgroepsecretaris)

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ir. C.J.A. Scheepers

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Ministerie van Financiën afd. Domeinen, Lelystad
2. KPN, Zwolle
3. Provincie Flevoland, Lelystad
4. Rijksdienst voor Archologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), Amersfoort
5. LTO Noord, Drachten
6. Het Oversticht, Zwolle

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Golfbaan Emmeloord

De gemeente Noordoostpolder wil ten noorden van Emmeloord een 9-holes golfbaan ontwikkelen. Er wordt een MER opgesteld ten behoeve van een artikel 19 procedure conform de Wro. Er is besloten geen nieuwe m.e.r. procedure te starten, maar aan te sluiten op de ingezette procedure voor de Corridor Emmeloord-Kuinderbos. De hiervoor vastgestelde richtlijnen worden voor zover relevant voor de golfbaan gebruikt. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder treedt op als initiatiefnemer en als bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2635-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

